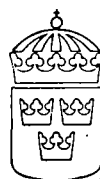

Bostadsutskottets yttrande

1987/88: 6 y

om bosparande m. m. (prop. 1987/88: 150
bilaga 3)

BoU

1987/88: 6 y.

Till finansutskottet

Finansutskottet har berett bostadsutskottet tillfälle att yttra sig dels över under allmänna motionstiden 1988 väckta motioner om bosparande m. m. såvitt de avser bostadsutskottets beredningsområde, dels över proposition 1987/88: 150 bilaga 3 punkt 1 om sparfrågor jämte med anledning av propositionen väckta motioner.

Bostadsutskottet behandlar i sitt yttrande förslagen i vad avser bosparande och bosättningslån.

Propositionen

Vid sidan av intresset av att förbättra det totala hushållssparandet finns det enligt proposition 1987/88: 150 bilaga 3 särskilda motiv för sparstimulanser riktade mot de yngre. Särskilt framhävs betydelsen av ett sparande för bostadsändamål. Med hänvisning härtill förordas att en ny fristående sparform – ungdomsbosparande – införs för ungdomar i åldern 16–28 år. Sparformen, som under vissa förutsättningar skall vara förenad med en skattefri bonusränta och med en rätt till sparlån, föreslås reglerad i en särskild lag som enligt förslaget skall träda i kraft den 1 december 1988.

Motionerna

I yttrandet behandlar utskottet följande motioner avseende

dels *ungdomens bosparande*: 1987/88:Fi22 (m) yrkande 8, 1987/88:Fi24 (c) yrkande 9, 1987/88:Fi28 (fp) yrkande 8, 1987/88:Fi29 (fp) samt 1987/88:Fi30 (vpk) yrkande 21,

dels *bosparande i övrigt*: 1987/88:Fi24 (c) yrkande 8, 1987/88:Fi27 (c) yrkande 5, 1987/88:Fi28 (fp) yrkandena 9 och 10, 1987/88:Fi603 (c) yrkande 1, 1987/88:Fi605 (fp), 1987/88:Fi606 (m), 1987/88:Fi607 (fp) yrkande 8, 1987/88:Fi608 (fp), 1987/88:Fi613 (m) yrkande 7, 1987/88:Fi614 (c), 1987/88:Fi615 (c), 1987/88:Fi617 (m) samt 1987/88:Fi707 (m),

dels *bosättningslån*: 1987/88:Fi30 (vpk) yrkande 22, 1987/88:Fi601 (s) samt 1987/88:Fi602 (s).

Ungdomsbosparande

Under de senaste åren har flera sparstimulanser introducerats för att främja ungdomars sparande för bostadsanskaffning och bosättning i övrigt. Gemensamt för detta sparande har varit att det i princip har knutits till allemanssparandet. År 1985 öppnades dessutom en möjlighet att knyta ungdomars bosparande i HSB till allemanssparandet. I januari 1986 infördes en rätt för allemanssparande ungdomar att erhålla bosparlån av konförende bank. I juli 1986 öppnades dessutom allemanssparandet för ungdomars bosparande i Rikshygen.

Vid sidan av intresset av att förbättra det totala hushållssparandet finns det enligt kompletteringspropositionen särskilda motiv för sparstimulanser riktade mot de yngre. Betydelsen av ett sparande för bostadsändamål betonas. Med hänvisning härtill förordas att en ny fristående sparform – ungdomsbosparande – införs för ungdomar i åldern 16–28 år. Till skillnad från de ovan redovisade sparformerna föreslås ungdomsbosparandet var skilt från allemanssparandet. Det skall enligt förslaget vara möjligt att spara i såväl allemanssparandet som ungdomsbosparandet samtidigt. Därmed skall inga överföringar av medel mellan de båda sparsystemen få ske. Det av regeringen förordade ungdomsbosparandet har följande huvudsakliga utformning.

Ungdomsbosparandet skall omfatta i landet kyrkobokförda ungdomar i åldern 16–25 år. Sparandet skall få påbörjas fr. o. m. det kalenderår ungdomarna fyller 16 år och t. o. m. utgången av det kalenderår de fyller 25 år. De särskilda sparstimulanser samt den rätt till sparlån som är knutna till sparandet skall kunna utnyttjas t. o. m. utgången av det kalenderår som spararen fyller 28 år.

Sparandet skall ske genom insättningar i bank eller sparkassa. Sparandet är maximerat till högst 800 kr. per månad. På insatta medel betalar konförende bank ränta efter en fastställd viss minsta procentsats.

När ett konto varit anslutet till ungdomsbosparandet i minst tre år och behållningen av nettoinsättningar uppgår till minst 5 000 kr. har spararen rätt till en skattefri bonusränta motsvarande 3 % rörlig ränta på saldot den sista i varje månad av gjorda nettoinsättningar. Bonusräntan betalas ut när spararen begär det eller när den särskilda lånerätt som knutits till kontot tas i anspråk. Samtidigt avförs kontot ur ungdomsbosparandet. Kontot avförs dock alltid ur ungdomsbosparandet vid utgången av det år spararen fyller 28 år. Samtidigt påförs bonusräntan kontot.

Till ungdomsbosparandet knyts vidare en lånerätt som motsvarar tre gånger behållningen av de nettoinsättningar som gjorts på kontot. Lånerätten uppkommer när villkoren för bonusränta är uppfyllda. Lån lämnas eller förmedlas – efter sedvanlig kreditprövning – av konförende bank.

Lagen om ungdomsbosparandet föreslås träda i kraft den 1 december 1988.

Förslaget om ett särskilt ungdomsbosparande avvisas i sin helhet i tre motioner.

Enligt moderata samlingspartiets partimotion Fi22 lider regeringens förslag till ungdomsbosparande av sådana brister att det måste avvisas i sin helhet. Motionärernas invändningar gäller bl. a. att systemet är krångligt, att det är åldersbegränsat, att sparbeloppet är begränsat, att sparpremien inte är knuten till köp av bostad och att bara banksparande får anslutas. Med hänvisning härtill förordas – yrkande 8 såvitt nu är i fråga – att regeringens förslag skall avslås.

Folkpartiet avvisar i sin partimotion Fi28 yrkande 8 regeringens förslag till ungdomsbosparande. Enligt motionärernas mening är sparformen komplicerad och den ger dessutom upphov till en förstärkt kontrollapparat. Invändningar reses också mot att sparandet riktas mot ett enda sparmål och att det innehåller en undre åldersgräns.

Enligt vänsterpartiet kommunisternas partimotion Fi30 är det inte särskilt meningsfullt att införa en ny sparform begränsad till ungdomar i åldern 16–25 år, eftersom dessa ungdomar ofta har mycket begränsade ekonomiska möjligheter och ofta saknar egna inkomster. Enligt motionärerna finns det dessutom redan olika former av bosparande. I stället bör ungdomarnas bostadsbehov lösas bl. a. genom byggandet av fler och billigare hyresbostäder och genom frigörandet av smålägenheter. I motionens yrkande 21 hemställs därför att regeringens förslag om ungdomsbosparande skall avslås.

Frågan om vilka sparformer som skall omfattas av ungdomsbosparandet tas upp i två motioner.

I centerpartiets partimotion Fi24 yrkande 9 föreslås att det av regeringen förordade ungdomsbosparandet också skall kunna ske i aktiefond.

Enligt motion Fi29 (fp) innebär regeringens förslag om ungdomsbosparande en diskriminering av bosparande genom Sveriges bostadsrättsföreningars centralorganisation (SBC). Enligt motionären finns det inte någon anledning att diskriminera sparande i aktier i bosparandet.

Motivledes anförs dessutom i moderata samlingspartiets partimotion Fi22 att det är fel att diskriminera ett riskvilligt sparande genom att bara tillåta att banksparande ansluts.

I fråga om införandet av ett *ungdomsbosparande* gör bostadsutskottet följande bedömning.

Utvecklingen av hushållens sparande under 1980-talet har varit sådan att åtgärder nu måste vidtas för att få till stånd ett ökat sparande inom denna sektor. Redan detta faktum i sig motiverar enligt bostadsutskottets mening att sparstimulerande åtgärder införs. Vid sidan av intresset av att förbättra det totala hushållssparandet finns det dessutom särskilda motiv för sparstimulanser riktade mot de yngre. De yngre utgör traditionellt sett en grupp som har ett lågt sparande, bl. a. beroende på att de har i förhållande till andra grupper begränsade inkomster. Förvärvsarbete ungdomar som bor kvar i föräldrahemmet har dock vanligtvis en god ekonomi. Samtidigt är det så att ungdomar kan bedömas ha ett relativt stort kommande behov av sparade medel. Inte minst gäller detta i samband att de skaffar sig en egen bostad och bildar eget hushåll.

Ett bosparande riktat mot ungdomar fyller enligt bostadsutskottets mening flera syften. Dels skapar det goda sparvanor, dels ger det ofta den

nödvändiga ekonomiska basen för en etablering på bostadsmarknaden. Förutom att ett regelbundet sparande ger en grundplåt vid t. ex. bosättning eller köp av bostad kan det också genom anslutning till ett bosparande med turordning för bostadsförvärv vara väsentligt för möjligheten att få en egen bostad. Speciellt i storstadsregionerna och i andra områden med en betydande bostadsefterfrågan kan ett på detta sätt målinriktat sparande vara av avgörande betydelse. Även för den som flyttar in i en hyresrätt är kostnaderna i samband med inflyttningen ofta av en sådan storlek att de inte kan klaras av utan ett föregående sparande. Genom ett regelbundet sparande skapas dessutom en ekonomisk buffert mot andra större utgifter.

Med hänvisning till det nu anförda bör enligt bostadsutskottets mening ett särskilt ungdomsbosparande införas i enlighet med regeringens förslag. Utskottets ställningstagande i denna del innebär att partimotionerna Fi22 (m) yrkande 8 såvitt nu är i fråga, Fi24 (c) yrkande 9, Fi28 (fp) yrkande 8 och Fi30 (vpk) yrkande 21 samt motion Fi29 (fp) bör avvisas av riksdagen.

Bosparande i övrigt

Bostadsutskottet behandlar i detta sammanhang de förslag till bosparande m. m. som lagts fram dels i motioner väckta under allmänna motionstiden, dels i motioner väckta med anledning av kompletteringspropositionen.

I de av moderata samlingspartiet väckta partimotionerna Fi613 yrkande 7 och Fi707 förordas ett för alla öppet bosparande som skall administreras av banker och andra kreditinstitut. Bosparande skall ske regelbundet under minst tre år. Eftersom sparbeloppet på detta sätt binds bör enligt motionärerna högre ränta än för annat sparande kunna påräknas. Till sparandet skall vara kopplat en skattefri statlig premie om 10 %, dock högst 10 000 kr. för det sparbelopp som stått inne i minst tio år. Dessutom skall sparandet förenas med en rätt till lån med statlig borgen. Samma förslag förs även fram i partimotionen Fi22 yrkande 8 såvitt nu är i fråga.

Även i motionerna Fi606 (m) och Fi617 (m) förs fram ett liknande sparsystem, som dock huvudsakligen är inriktat på ungdomars bosparande.

Också i folkpartiets partimotion Fi605 samt i motion Fi607 (fp) yrkande 8 föreslås ett av banker och andra kreditinstitut administrerat bosparande. Enligt motionärerna är det angeläget att stimulera ungdomars sparande för bostadsändamål genom att införa samma regler avseende skattefrihet för ränta, utdelning eller realisationsvinst på ungdomars bosparkonton i bank som redan finns i allemanssparandet. Enligt den sistnämnda motionen skall sparandet vid bostadsköp dessutom grunda viss lånerätt. Sparandet skall enligt förslagen inte innefatta någon nedre åldersgräns.

Även i den med anledning av kompletteringspropositionen väckta partimotionen Fi28 (fp) yrkande 9 förs fram motsvarande förslag till sparande för barn och ungdomar. Det förordade sparandet skall enligt förslaget – yrkande 10 – dessutom kunna kombineras med ett premierat sparande för de ungdomar som fortsätter att spara efter 18 års ålder. Sparpremien skall utgå i form av en skattereduktion till dem som binder sina sparmedel i minst tre år.

Som en åtgärd för att stimulera hushållens sparande förordas i motion Fi608 (fp) att sparande till bostad alltid bör vara skattemässigt gynnat. Enligt motionären bör även den som föredrar hyresrätt kunna spara i skattemässigt gynnade former. En gynnsam skattebehandling skall sålunda inte förutsätta att sparandet knyts till inköp av bostad.

I de båda motionerna Fi603 (c) yrkande 1 och Fi614 (c) föreslås att ett sparande baserat på ett system med personliga investeringskonton skall utredas. Den förordade sparformen innebär att insättningar på kontot skall vara avdragsgilla och att avkastningen skall vara skattefri. De årliga insättningarna skall dock begränsas till ett halvt basbelopp. I princip skall uttag inte få göras före 55 års ålder. Därefter medges uttag med 20 % av kontots värde per år. Förtida uttag skall dock kunna göras för investering i egen permanentbostad eller som eget kapital vid start av företag. Även i centerpartiets partimotion Fi24 yrkande 7 förordas införandet av ett system med personliga investeringskonton.

I motion Fi615 (c) förordas att staten skall införa ett skattesubventionerat bostadssparande för ungdom. Enligt förslaget skall sparandet kunna uppgå till ett halvt basbelopp per år. Det sparade beloppet skall sedan, utan att behöva återföras till beskattning, kunna användas vid köp eller upprustning av bostad. Detta förslag återkommer också i motion Fi27 (c) yrkande 5. Dessutom föreslås i denna motion en ytterligare bostadspolitisk sparstimulans i form av en rabatt om 15 % av det inbetalade beloppet vid förtida amortering av statliga bostadslån under sista halvåret 1988.

Med anledning av vad som i de nu behandlade motionerna förordats beträffande *hosparande* i övrigt vill bostadsutskottet anföra följande.

Bostadsutskottet är för sin del inte berett förorda införandet av ytterligare sparstimulanser eller sparformer med den utformning som föreslås i de nu behandlade motionerna. När det gäller det i motion Fi27 (c) framförda förslaget om en rabatt vid förtida amortering av statliga bostadslån vill utskottet erinra om sitt tidigare ställningstagande (BoU 1987/88: 10 s. 34) till ett motionsförslag om förtida inlösen av statliga lån. Utskottet uttalade i detta sammanhang uppfattningen att åtgärder borde vidtas för att stimulera till en ökad inlösenverksamhet. En förutsättning härför angavs dock vara att den statliga bostadslåneräntan var högre än marknadsräntan. Om så blev fallet förutsatte utskottet att regeringen skulle vidta åtgärder för att öka inlösenverksamheten. Under de av utskottet angivna förutsättningarna kommer sålunda den nu aktuella motionen att i allt väsentligt bli tillgodosedd.

Med hänvisning till det nu anförda bör enligt bostadsutskottets mening partimotionerna Fi22 (m) yrkande 8 såvitt nu är i fråga, Fi24 (c) yrkande 8, Fi28 (fp) yrkandena 9 och 10, Fi605 (fp), Fi613 (m) yrkande 7 och Fi707 (m) samt motionerna Fi27 (c) yrkande 5, Fi603 (c) yrkande 1, Fi606 (m), Fi607 (fp) yrkande 8, Fi608 (fp), Fi614 (c), Fi615 (c) och Fi617 (m) avslås av riksdagen.

Fram t. o. m. år 1981 kunde statliga bosättningslån utgå bl. a. till makar och sammanboende samt personer som avsåg att gifta sig. Lånen hade en amorteringstid på sju år och ränta utgick med en räntesats som med 2,5 procentenheter översteg diskontot. Låneverksamheten sköttes av riksbanken med viss medverkan från kommunernas sociala organ.

I två under allmänna motionstiden väckta motioner förs fram förslag om ett återinförande av de statliga bosättningslånen.

Det är enligt motion Fi601 (s) viktigt att samhället underlättar och ger stöd vid familjebildning. Ett sätt härför är enligt motionärerna att möjliggöra för resurssvaga grupper att få långsiktiga krediter för att klara sin bosättning. Med hänvisning härtill förordas att en ny och förenklad form av bosättningslån bör återinföras.

Även i motion Fi602 (s) föreslås att de statliga bosättningslånen skall återinföras. Enligt motionärerna är de lån som i dag erbjuds på kreditmarknaden mycket kostsamma för människor med ansträngd ekonomi. De anser därför att statliga bosättningslån behövs för dessa grupper.

Även i den av vänsterpartiet kommunisterna med anledning av kompletteringspropositionen väckta partimotionen Fi30 yrkande 23 föreslås att bosättningslånen skall återinföras.

Med anledning av förslagen om ett *återinförande av bosättningslånen* vill bostadsutskottet för sin del anföra följande.

Möjligheterna att i dag erhålla lån för bosättning är goda. De ungdomar som sparar i det till allemanssparandet knutna bosparandet eller i det ovan förordade ungdomsbosparandet har sålunda tillförsäkrats en lånerätt som motsvarar tre gånger det insatta beloppet. De förutsättningar som grundar lånerätten – att sparandet sträckt sig över minst tre år och att sparbeloppet uppgår till minst 5 000 kr. – torde inte heller vara sådana att de normalt sett utgör något hinder för att få lån. Ett system med denna utformning bör enligt bostadsutskottets mening dessutom kunna medverka till att goda sparvanor grundläggs i enlighet med vad utskottet ovan förordat.

Det kan dock inte uteslutas att ungdomar som är i särskilt behov av stöd kommer att falla utanför de ovan redovisade sparformerna. Detta förhållande har också uppmärksammats av finansutskottet (senast i FiU 1986/87: 24), som ansett att regeringen noggrant bör följa utvecklingen och ta de initiativ som kan visa sig erforderliga. Med hänvisning till det anförda är det enligt bostadsutskottets mening inte nu erforderligt med någon ytterligare åtgärd från riksdagens sida. Partimotionen Fi30 (vpk) yrkande 23 samt motionerna Fi601 (s) och Fi602 (s) bör således avslås av riksdagen.

Stockholm den 19 maj 1988

På bostadsutskottets vägnar

Agne Hansson

Närvarande: Agne Hansson (c), Oskar Lindkvist (s), Erling Bager (fp), Per Olof Håkansson (s), Knut Billing (m), Lennart Nilsson (s), Karl-Göran Biörsmark (fp), Rune Evensson (s), Tore Claeson (vpk), Nils Nordh (s), Berit Bölander (s), Margareta Gard (m), Britta Sundin (s), Jan Sandberg (m) och Eva Rydén (c).

BoU 1987/88: 6 y

Avvikande meningar

1. Ungdomsbosparande

Erling Bager (fp), Knut Billing (m), Karl Göran Biörsmark (fp), Margareta Gard (m) och Jan Sandberg (m) anser att den del av utskottets yttrande som under rubriken Ungdomsbosparande börjar med "Utvecklingen av:" och slutar med "av riksdagen" bort ha följande lydelse:

Den under snare år förda politiken har inneburit att det enskilda sparandet nu nått en oacceptabelt låg nivå. Detta får även allvarliga konsekvenser inom bostadssektorn. Ett breddat bostadsägande är ett av de bästa sätten att åstadkomma en jämnare fördelning av förmögenhetsutvecklingen. Möjligheten att bredda bostadsägandet är emellertid beroende av att ett ökat långsiktigt enskilt sparande kommer till stånd. Ett sådant sparande med syfte att sprida ägandet av bostäder bör därför premieras.

Det är naturligtvis särskilt angeläget att uppmuntra regelbundet sparande hos ungdomar. Härigenom grundläggs goda sparvanor samtidigt som beredskapen att möta stora utgifter ökar. Det av regeringen föreslagna ungdomsbosparandet har emellertid i flera avseenden givits en utformning som är olämplig om man vill uppnå detta mål. Det föreslagna sparandet är kringgärdat av en rad komplicerade regler som för den enskilde måste te sig svårbegripliga och dessutom i vissa avseenden orättvisa. Invändningar kan således riktas bl. a. mot reglerna om åldersgränser, begränsningen av sparbeloppet och uteslutandet av vissa sparformer. Regeringsförslaget förutsätter vidare att ett nytt centralt personnummerbaserat dataregister inrättas. Sammantaget innebär detta att bostadsutskottet anser att förslaget om ett ungdomsbosparande med den inriktning som regeringen förordat bör avstyrkas i sin helhet. Utskottet återkommer nedan till frågan om hur ett utökat bosparande i stället bör åstadkommas. Utskottets ställningstagande i denna del innebär en anslutning till partimotionerna Fi22 (m) yrkande 8 såvitt nu är i fråga och Fi28 (fp) yrkande 8.

Regeringsförslagets utformning vad avser vilka sparformer som föreslås kunna knytas till ungdomsbosparandet och två motionsyrkanden i frågan föranleder utskottet att göra vissa överväganden angående olika former av bosparande. Som uppmärksammas i motionerna Fi29 (fp) och Fi24 (c) yrkande 9 förslås sparande i aktiefonder uteslutas från ungdomsbosparandet. I enlighet med yrkandet i fp-motionen anser bostadsutskottet att detta bör föranleda riksdagen att till regeringen göra ett tillkännagivande angående diskrimineringen av denna sparform i syfte att den inte skall uteslutas i kommande regeringsförslag i frågan.

Bostadsutskottet anser sålunda att ett långsiktigt bosparande mycket väl

kan ske i aktiefonder. En sådan sparform har nyligen startats av Sveriges bostadsrättsföreningars centralorganisation (SBC) och snabbt blivit mycket populär. Aktiefonden som är kopplad till detta sparande har givits en inriktning med bred riskspridning. Denna sparform bör naturligtvis inte missgynnas i förhållande till sparande på vanliga bankkonton eller i HSB:s och Riksbyggens sparkassor. Inte heller i andra avseenden bör SCB diskrimineras i förhållande till övriga bostadsrättsorganisationer. Riksdagen bör ge regeringen detta till känna.

2. Ungdomsbosparande

Agne Hansson och Eva Rydén (båda c) anser att den del av utskottets yttrande som under rubriken Ungdomsbosparande börjar med "Utvecklingen av" och slutar med "av riksdagen" bort ha följande lydelse:

Utvecklingen av det enskilda sparandet under de senaste åren är mycket oroande. Åtgärder måste vidtas för att minska hushållens låneberoende och underlätta ett allmänt sparande. Särskilt det långsiktiga och målinriktade sparandet bör stimuleras. Det är också väsentligt att ett sparbetende tidigt grundläggs hos ungdomar. Ett av de självklara målen för ett långsiktigt sparande är naturligtvis att skaffa en egen bostad. Bostadsutskottet anser också att ett ökat bosparande är nödvändigt för att på sikt åstadkomma en ökad ägandespridning i boendet.

Målsättningen för en reform på detta område måste vara att var och en som önskar det skall kunna äga sin bostad. Ett långsiktigt och målinriktat sparande bör därför inte begränsas till ungdomsgruppen utan snarast utvidgas så att även övriga grupper stimuleras till ett sådant sparande. I motioner från centerpartiet förslås ett system med personliga investeringskonton som skulle kunna ge en sådan effekt. Utskottet behandlar nedan närmare hur ett sådant system för ett utvidgat bosparande lämpligen bör utformas. Det nu aktuella förslaget från regeringen om ett ungdomsbosparande bör emellertid kunna ses som ett första steg mot ett fullt utbyggt system med personliga investeringskonton. Det är angeläget att snarast öka det målinriktade bosparandet framför allt bland ungdomar, inte minst med hänsyn till det utsatta läge som denna grupp har på dagens bostadsmarknad. Mot denna bakgrund anser utskottet att huvuddragen i regeringsförslaget kan accepteras i avvaktan på att ett helt utbyggt sparsystem kan presenteras.

I ett avseende anser emellertid bostadsutskottet att riksdagen bör ändra i den av regeringen föreslagna lagen om ungdomsbosparande. Förslaget innebär att endast sparande på bankkonton eller speciella bosparkonton kan anslutas till ungdomsbosparandet. Sparande i aktiefonder utestängs med motiveringen att detta inte är förenligt med ungdomsbosparandets syften. Bostadsutskottet kan inte instämma i detta påstående. Som framhålls i centerpartiets partimotion Fi24 är det viktigt att inte detta sparande blir institutionellt begränsat. Vid ett långsiktigt sparande kan placering i aktiefonder, med det riskspridande detta innebär, för många vara en attraktiv sparform. Denna sparform används bl. a. i det bosparande som Sveriges bostadsrättsföreningars centralorganisation (SBC) nyligen startat och som snabbt fått stor anslutning. Denna sparform bör således inte utestängas från det föreslagna ungdomsbosparandet.

Bostadsutskottets ställningstagande i frågan om ett ungdomsbosparande innebär sammanfattningsvis en anslutning till regeringens förslag med den utvidgning som föreslås i centerpartiets partimotion Fi24 yrkande 9. Detta innebär att även förslaget i motion Fi29 (fp) om att sparande genom SBC inte skall diskrimineras blir tillgodosett. Utskottets ställningstagande innebär även att motionerna Fi22 (m) yrkande 8 såvitt nu är i fråga och Fi28 (fp) yrkande 8 bör avvisas av riksdagen.

3. Ungdomsbosparande

Tore Claesson (vpk) anser att den del av utskottets yttrande som under rubriken Ungdomsbosparande börjar med "Utvecklingen av" och slutar med "av riksdagen" bort ha följande lydelse:

Den rådande bostadsbristen har drabbat många resurssvaga hushåll hårt och då framför allt ungdomar som söker sin första bostad. Kraftfulla åtgärder är därför nödvändiga för att stödja dessa grupper. Det är naturligtvis önskvärt att ungdomar med en god inkomst deltar i någon form av sparande och på så sätt förbereder den första egna bosättningen eller något annat sparmål. För dessa ungdomar finns emellertid redan olika former av allemanssparande. Det stora flertalet ungdomar i ålder 16–25 år har dock mycket begränsade ekonomiska möjligheter och saknar ofta egen inkomst. Det bästa stödet för att lösa ungdomarnas bostadsbehov är därför att öka utbudet av bostäder som inte kräver stora ekonomiska tillgångar hos den enskilde. Detta kan ske genom byggandet av fler och billigare hyresbostäder och genom frigörandet av smålägenheter. Vidare bör samhället stödja unga hushålls första bosättning genom ett förmånligt lån. Utskottet återkommer nedan till denna fråga.

Med hänvisning till vad ovan anförts med anledning av vänsterpartiet kommunisternas partimotion Fi30 yrkande 21 anser bostadsutskottet att regeringens förslag om ett nytt ungdomsbosparande bör avstyrkas av finansutskottet. Även förslagen i motionerna Fi24 (c) yrkande 9 och Fi29 (fp) till förmån för ett sparande i aktiefonder bör avstyrkas.

4. Bosparande i övrigt

Knut Billing, Margareta Gard och Jan Sandberg (alla m) anser att den del av utskottets yttrande som under rubriken Bosparande i övrigt börjar med "Bostadsutskottet är" och slutar med "av riksdagen" bort ha följande lydelse:

Bostadsutskottet har ovan avstyrkt regeringens förslag om ett särskilt ungdomsbosparande. Utskottet har emellertid också starkt understrukt behovet av ett utökat målinriktat bosparande i syfte att främja ägandespridningen i bostadssektorn. Ett nytt förslag om ett målinriktat bosparande bör därför snarast utformas. Enligt bostadsutskottets mening presenteras i motioner från moderata samlingspartiet lämpliga utgångspunkter för ett sådant bosparande, utförligast beskrivna i två partimotioner, Fi613 och Fi707, från allmänna motionstiden.

Utgångspunkter för ett nytt förslag om bosparande bör således vara:

- ett sparande utan åldersbegränsningar, vare sig uppåt eller nedåt,
- ingen begränsning av sparbeloppet,
- bundet sparande i minst tre år,
- sparpremie utbetalas vid köp av bostad,
- premien bör uppgå till 10 % av det belopp som sparats under minst tre år, men ej uppgå till större belopp än 10 000 kr.,
- både olika former av vanligt banksparande och aktiefonder skall kunna utnyttjas för bosparandet.

Enligt bostadsutskottets mening bör det ankomma på regeringen att förelägga riksdagen ett nytt förslag om bosparande i enlighet med vad som ovan förordats med anledning av motioner från moderata samlingspartiet. Motionsyrkanden från andra partier i den nu aktuella frågan bör avstyrkas i den mån de inte kan anses vara tillgodosedda med det anförda. Ett bosparande i enlighet med vad som ovan beskrivits innebär också att det bosparande som i dag är kopplat till allemanssparandet kan avskaffas fr. o. m. år 1989 i enlighet med vad som föreslagits i motion Fi613 (m).

5. Bosparande i övrigt

Erling Bager och Karl-Göran Biörsmark (båda fp) anser att den del av utskottets yttrande som under rubriken Bosparande i övrigt börjar med "Bostadsutskottet är" och slutar med "av riksdagen" bort ha följande lydelse:

Bostadsutskottet har ovan avvisat regeringens förslag om ett ungdomsbosparande med hänvisning till att det är komplicerat och att det även i övrigt har en i flera avseenden olämplig konstruktion. Ungdomens sparande måste emellertid uppmuntras och en ny sparform för barn och ungdomar bör därför snarast utarbetas. Sparandet bör vara långsiktigt med syfte att ge en trygg start i vuxenlivet. För de flesta torde köpet av en egen bostad vara det stora sparmålet. Det är emellertid inte acceptabelt att statsmakterna söker styra målet för människors sparande. I ett nytt sparande för barn och ungdomar bör således inte ställas som krav att pengarna används för köp av bostad.

En sparform med den inriktning som bostadsutskottet förordar skisseras i folkpartiets partimotioner Fi28 och Fi605 samt i motion Fi607 (fp). Enligt bostadsutskottets mening bör riksdagen hos regeringen begära ett förslag med denna inriktning. Huvudinriktningen på förslaget bör således vara ett långsiktigt skattefritt sparande för barn och ungdomar mellan 0 och 18 år. Föräldrar och andra närstående skall på ett bankkonto eller i en aktiefond kunna sätta in ett visst belopp årligen utan att gåvoskatt tas ut. Den skattefria gränsen på gåvor bör mot denna bakgrund höjas till 10 000 kr.

Avkastningen på kontot bör vara bunden till 18-årsdagen. Därefter bör avkastningen inte vara skattefri, men ett fortsatt sparande bör premieras genom en skattereduktion. Detta bör dock förutsätta att på kontot insatta medel binds i minst tre år.

Vad utskottet ovan anfört innebär en anslutning till förslaget om ett nytt

sparande för barn och ungdomar i folkpartiets partimotioner Fi28 yrkande-
na 9 och 10 samt Fi605 och i motion Fi607 (fp) yrkande 8. Även förslagen i
motion Fi608 kan därmed anses vara tillgodosedda. Övriga motionsyrkan-
den i den nu aktuella frågan bör avstyrkas.

BoU 1987/88: 6 y

6. Bosparande i övrigt

Agne Hansson och Eva Rydén (båda c) anser att den del av utskottets
yttrande som under rubriken Bosparande i övrigt börjar med "Bostadsut-
skottet är" och slutar med "av riksdagen" bort ha följande lydelse:

Bostadsutskottet har ovan ställt sig bakom regeringens förslag om ett
nytt ungdomsbosparande under förutsättning att även aktiefonder kan
användas som sparform. Utskottets ställningstagande förutsatte emellertid
också att ungdomsbosparandet endast ses som ett första steg till ett ut-
byggt system för ett långsiktigt och målinriktat sparande i personliga
investeringskonton. Ett av huvudsyftena med ett sådant sparsystem skulle
vara att stimulera investeringar i egna bostäder.

I centerpartiets partimotion Fi24 samt i motionerna Fi603 (c) och Fi614
(c) lämnas vissa förslag om huvudinriktningen av ett system med personli-
ga investeringskonton. Bostadsutskottet instämmer i dessa förslag och
anser att de bör bilda utgångspunkt för det förslag i frågan som snarast bör
föreläggas riksdagen. Förslaget bör således ha följande huvudinriktning:

- sparandet skall avse i Sverige kyrkobokförd person och får påbörjas
tidigast det år man fyller 16 år.
- insättning får ske med upp till halvt basbelopp; denna summa undantas
från beskattning,
- skattefri avkastning för medel som kvarstår på kontot; ingen förmögen-
hetsskatt,
- belåning av kontot tillåts ej,
- uttag utan beskattning får ske före 55 års ålder för investering i egen
permanentbostad, start av företag eller köp av aktier,
- uttag tillåts för alla medel på kontot från 55 års ålder; uttaget kan dock
ske med högst 20 % av kontots värde per år,
- vid särskilda skäl får medel tas ut innan åldersgränsen uppnåtts mot
erläggande av avgift.

Vad bostadsutskottet nu med anslutning till centerpartiets partimotion
Fi24 samt motionerna Fi603 (c) och Fi614 (c) anfört om införande av
investeringskonton m. m. bör ges regeringen till känna. Övriga motionsyr-
kanden i denna fråga bör avstyrkas i den mån de inte kan anses vara
tillgodosedda med det ovan anförda.

7. Bosättningslån

Erling Bager (fp), Knut Billing (m), Karl-Göran Biörsmark (fp), Margareta
Gard (m) och Jan Sandberg (m) anser att den del av utskottets yttrande
som under rubriken Bosättningslån börjar med "Möjligheterna att" och
slutar med "av riksdagen" bort ha följande lydelse:

Bostadsutskottet delar inte motionärernas uppfattning av behovet att

återinföra det särskilda statliga bostättningslånet. Utskottet vill i detta sammanhang peka på de goda lånemöjligheter för t. ex. bostättningsändamål som finns på den öppna kreditmarknaden. De nya sparformer som utskottet ovan uttalat sig för kommer därtill att ytterligare förbättra möjligheterna för ungdomar att genom eget sparande och genom lån finansiera sin bostättning. Med hänvisning härtill bör sålunda partimotionen Fi30 (vpk) yrkande 23 samt motionerna Fi601 (s) och Fi602 (s) avvisas av riksdagen.

8. Bostättningslån

Tore Claeson (vpk) anser att den del av utskottets yttrande som under rubriken Bostättningslån börjar med "Möjligheterna att" och slutar med "av riksdagen" bort ha följande lydelse:

Bostadsutskottet instämmer i de synpunkter angående behovet av ett återinfört bostättningslån som förs fram i ovan beskrivna motioner. För resurssvaga grupper är bostättningskostnaderna mycket betungande. Detta gäller speciellt för ungdomar som ännu inte kommit in på den ordinarie arbetsmarknaden och därför har en ansträngd ekonomi. Deras möjligheter att långsiktigt spara stora belopp är därför mycket små. Det är också dessa grupper som erbjuds de sämsta lånevillkoren på kreditmarknaden, om de över huvud taget kan få något lån.

För att underlätta för resurssvaga grupper att klara sin bostättning bör således någon form av bostättningslån återinföras. Lånen bör ges gynnsamma amorteringstider, låg ränta och även i övrigt sådana villkor att inte unga nybildade hushåll utestängs från lånemöjligheten.

Med hänvisning till vad ovan anförts med anledning av vänsterpartiet kommunisternas partimotion Fi30 yrkande 22 samt motionerna Fi601 (s) och Fi602 (s) anser bostadsutskottet att finansutskottet bör föreslå riksdagen att hos regeringen begära förslag om ett återinfört bostättningslån.